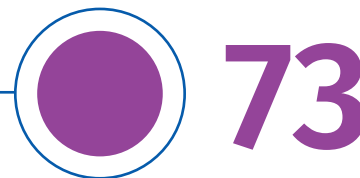

България

Обобщение на констатациите

1. УЧАСТИЕ НА ИНДУСТРИЯТА В РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПОЛИТИКАТА

Между юни и декември 2022 г. Министерството на финансите, съвместно с тютюневата индустрия (ТИ), разработи промени в Закона за акцизите и данъчните складове, които въвеждат акцизен календар до 2026 г. с плавно и предвидимо увеличение на акциза. Официалната процедура беше нарушена, като се разгледаха само предложенията на ТИ.

През 2021 г. по време на дискусиите за създаване на Национален съвет за контрол на тютюна министерствата на икономиката, земеделието и финансите настояха за включването на представители на ТИ. През 2022 г. създаването на този съвет се провали.

Официалните български делегации на COP 8 и COP 9 не включваха представители на ТИ.

2. ДЕЙНОСТИ НА ИНДУСТРИЯТА ПО КСО

Спонсорството и КСО от страна на ТИ не са забранени от българското законодателство. Това дава възможност за финансиране на кампании за почистване на плажове, дългосрочни програми за предприемачество, летни занимания за децата в тютюнопроизводствените райони, профилактични прегледи за възрастни хора и други събития.

По време на пандемията от COVID-19 PMI България дари голяма сума за закупуване на предпазни средства и лекарства чрез посредническа организация.

3. ПОЛЗИ ЗА ИНДУСТРИЯТА

ТИ спечели тримесечно отлагане, докато актуализираният акцизен календар влезе в сила. Правителството и Парламентът не се ангажираха с изравняване на акциза на електронните цигари и нагреваемите тютюневи изделия с този на конвенционалните цигари. Липсата на

забрана за използване на тези продукти на закрити обществени места и рекламирането им е от пряка полза за ИТ.

За разлика от много други европейски страни, България все още разрешава максималното количество безмитен внос на тютюневи изделия в страната и продължава да поема ангажимент за предоставяне на транснационална помощ за производителите на тютюн до 2030 г.

4. НЕНУЖНО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

Множество държавни служители са записани в ненужни взаимодействия с ТИ. Това включва президентът и министрите от различни служби, участващи в публични награди (Годишни награди за отговорен бизнес, организирани от Български форум на бизнес лидерите), здравни конференции и в международната конференция Green Transition. В повечето от тези случаи събитията се спонсорират от ТИ.

Премиерът, министрите, шефовете на Агенция "Митници" и други служби легитимират приносите на ТИ, като например едно изследване, определящо нивото на контрабанда относно празни опаковки.

5. ПРОЗРАЧНОСТ

Правителството не предоставя прозрачност на взаимодействията с ТИ. На техните уебсайтове не се оповестяват официални срещи на министерства с индустрията, нито има протоколи от тези срещи. Не е издадена заповед, разпореждане или друг вид документ, който да регламентира публичното оповестяване на срещи или други видове взаимодействия с ТИ. В България няма закон, наредба или друг документ, който да изисква прозрачност на тези взаимоотношения. За много срещи се разбра само от депутатски искания за информация, по искане по Закона за достъп до обществена информация, от медиите или случайно.

Към момента на разглеждане на този доклад България няма нито закон за лобирането, нито регистър на лобитата. Три-четири опита да се приеме такъв закон се провалиха въпреки настояването на ЕС.

6. КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Към момента на разглеждане на този доклад България няма нито закон за лобирането, нито регистър на лобитата. Три-четири опита да се приеме такъв закон се провалиха въпреки настояването на ЕС.

Установено е, че към момента на отговорни длъжности в РМІ България и БАТ България са държавни служители от Министерствата на Образованието и науката, Министерствата на Финансите и Правосъдието.

7. ПРЕВАНТИВНИ МЕРКИ

Установено е, че правителството не е създадо ред за разкриване на записи за взаимодействие с

представители на ТИ въз основа на отговорите на въпроси, подадени по Закона за достъп до обществена информация до Министерския съвет, министерствата на Икономиката, Финансите и Здравето.

Има кодекс за поведение на служителите в държавната администрация, но няма конкретни текстове, свързани с ТИ.

Съгласно Закона за тютюна и свързаните с него изделия, тютюневите компании са длъжни да предоставят специфична информация за продукта, но няма изисквания за предоставяне на информация за пазарен дял, маркетингови разходи, лобиране и филантропия.

Държавната администрация не е запозната с Рамковата конвенция за контрол на тютюнопушенето (РККТ) и по-специално с член 5.3. Спецификата на дейността на ТИ е неизвестна и не са приети специални правила за защита на здравните политики от влиянието на индустрията и нейните съюзници.

Препоръки

1. Разработване на Национална стратегия за контрол на тютюнопушенето с конкретен план за действие (включваща изяснен график, измерими показатели за изпълнение, отговорни агенции и адекватно финансиране), за да се гарантира изпълнението на всички препоръки на РККТ на СЗО.
2. Създаване на държавен орган, който да координира действията по изпълнението на националната стратегия, без участието на представители на ТИ.
3. Разработване мерки за защита на политиките за обществено здраве от намеса на ТИ:
 - Приемане на програма за повишаване на информираността на държавната администрация относно политиките, свързани с член 5.3. на РККТ и "Насоките" за прилагането му.
 - Спазва Правилника за организацията и действията на Народното събрание и Етичния кодекс на държавните служители в държавната администрация.
 - Приемане на закон за лобирането и регистър на лобирането със задължително разкриване на финансирането и конкретните цели на лобирането.
 - Приемане на цялостна забрана за спонсорство и дарения от ТИ.
 - Правителството да подкрепи неправителствените организации в наблюдението на вмешателството на ТИ и да повиши обществената осведоменост. Направете изискване неправителствените групи, получаващи публично финансиране за здравни програми, да не приемат подаръци или спонсорство от ТИ.